

ทางการค้าและการลงทุน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

เวียดนาม มีพื้นที่ 331,033 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีอาณาเขต ทิศเหนือติดกับจีน ทิศใต้และทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดกับอ่าวไทย ทิศตะวันออกติดกับทะเลจีนใต้ ทิศตะวันตกติดกับ สปป. ลาว และกัมพูชา

พื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญของเวียดนาม คือ บริเวณที่ราบลุ่มสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแดง (Red River Delta) อยู่ทางตอนเหนือของประเทศ และบริเวณที่ราบลุ่มสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง (Mekong Delta) อยู่ทางตอนใต้ของประเทศ ส่วนทางตอนกลางของประเทศภูมิประเทศเป็นภูเขาและที่ราบสูง โดยลักษณะทั่วไปมักประสบอุทกภัย หรือวาตภัยทุกปี จึงไม่เหมาะต่อการเพาะปลูก

ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ ข้าว ซากาแฟ พริกไทย ยางพารา มะม่วงหิมพานต์ ผลผลิตจากป่าไม้ และการประมง โดยเฉพาะประมงทะเลน้ำลึก

ประชากร ในปี พ.ศ. 2547 มีประมาณ 82.2 ล้านคน อัตราการเพิ่มของประชากรประมาณร้อยละ 1.3 ประกอบด้วย เชื้อสายเวียดนามร้อยละ 85-90 ที่เหลือเป็นจีน ไทย เขมร ม้ง ฉาน ฯลฯ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (นิกายหินยาน) ประมาณร้อยละ 70 ส่วนที่เหลือนับถือศาสนาอิสลาม คริสต์ และความเชื่อต่าง ๆ จากบรรพบุรุษ

ภาษาราชการ คือ ภาษาเวียดนาม สำหรับภาษาอื่น ๆ คือ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส จีน เขมร และภาษาของชาวเผ่าต่าง ๆ

การปกครอง

เวียดนามได้รับเอกราชจากการเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2488 หลังจากนั้นต้องตกอยู่ในภาวะสงครามกลางเมืองระหว่างเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้ จนกระทั่ง

วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2519 ประเทศเวียดนามสามารถผนวกดินแดนเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้เป็นประเทศเดียวได้สำเร็จ โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 นคร (กรุงฮานอย นครโฮจิมินห์ นครไฮฟอง นครดานัง เกินเธอ) และ 59 จังหวัด

เวียดนามปกครองด้วยระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์แห่งเวียดนาม (Communist Party of Vietnam: CPV) เป็นพรรคการเมืองพรรคเดียวในประเทศ ซึ่งมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดแนวทางการบริหารประเทศในทุกด้าน

องค์กรปกครองสูงสุดของประเทศ ประกอบด้วย สภาแห่งชาติ และคณะมนตรีแห่งรัฐ ซึ่งใช้อำนาจทั้งทางด้านนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ

สภาแห่งชาติ (The National Assembly หรือ Quoc-Hoi) ประกอบด้วย สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง 498 คน ปัจจุบันผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาแห่งชาติ คือ Nguyen Van An (วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี) มีอำนาจในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ และตรากฎหมายอื่น ๆ รวมทั้งมีอำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี และรองนายกรัฐมนตรี

รัฐบาลท้องถิ่น เวียดนามมีสภาประชาชนและคณะกรรมการประชาชนประจำท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นองค์กรบริหารสูงสุดประจำท้องถิ่น โดยรัฐบาลท้องถิ่นจะบริหารงานตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎระเบียบที่รัฐบาลกลางบัญญัติไว้

ผลจากการประชุมสภาแห่งชาติของเวียดนาม ครั้งที่ 11 เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 ที่ประชุมตกลงให้ผู้นำระดับสูงในคณะรัฐบาลยังคงเป็นบุคคลเดิม คือ Nong Duke Manh เป็นเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ Phan Van Khai เป็นนายกรัฐมนตรี และ Tran Duc Luong ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งต่อไปเป็นสมัยที่ 2 (พ.ศ. 2545-2550) จึงทำให้การดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของเวียดนามเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบัน บุคคลที่มีบทบาทสำคัญทางการเมืองสูงสุดในเวียดนาม มี 3 ตำแหน่ง คือ

1. เลขาธิการพรรคฯ คือ Nong Duc Manh โดยการเลือกตั้งของสมาชิกพรรค CPV ให้ขึ้นดำรงตำแหน่งนับตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา
2. ประธานาธิบดี คือ Tran Duc Luong ทำหน้าที่เป็นประมุขของรัฐ ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2540 (วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี)

3. นายกรัฐมนตรี คือ นาย Phan Van Khai ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าพรรครัฐบาลในการบริหารประเทศ ดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2540 (วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี)

การคมนาคม

ทางบก :

ทางหลวงแผ่นดินที่สำคัญ ได้แก่

- เส้นทางหมายเลข 1 Ha Noi-Da Nang-Ho Chi Minh City ถึงจังหวัด Minh Hai ทางใต้สุดของเวียดนาม ระยะทาง 2,289 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 2 Ha Noi-Ha Giang ถึงชายแดนมณฑลยูนนานของจีน ระยะทาง 319 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 3 Ha Noi-Cao Bang ถึงชายแดนมณฑลยูนนานของจีน ระยะทาง 218 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 5 Ha Noi-Hai Phong ระยะทาง 105 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 8 Ha Tinh-Vinh ถึงชายแดนแขวงบอลิคำไซของ สปป. ลาว ระยะทาง 90 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 9 Da Nang-Hue-Quang Tri ถึงชายแดนแขวงสะหวันนะเขตของ สปป. ลาว ระยะทาง 250 กิโลเมตร
- เส้นทางหมายเลข 51 Ho Chi Minh City-Vung Tau ระยะทาง 75 กิโลเมตร

ทางรถไฟ มีเส้นทางรถไฟ 6 สาย ได้แก่

■ Ha Noi-Ho Chi Minh City	ระยะทาง	1,726 กิโลเมตร
■ Ha Noi-Hai Phong	ระยะทาง	102 กิโลเมตร
■ Ha Noi-Lao Cai	ระยะทาง	296 กิโลเมตร

■ Ha Noi-Lang Son	ระยะทาง	148 กิโลเมตร
■ Ha Noi-Thai Nguyen	ระยะทาง	75 กิโลเมตร
■ Thai Nguyen-Bai Chay	ระยะทาง	166 กิโลเมตร

ทางน้ำ เวียดนามมีท่าเรือพาณิชย์ 17 ท่า รองรับสินค้าได้ประมาณ 15 ล้านตันต่อวัน ท่าเรือสำคัญ ได้แก่ ท่าเรือไซ่ง่อน ดานัง ไฮฟอง คามรานห์ ฮาลอง นานจาง วินห์ และวู้งเต่า นอกจากนี้ ยังมีท่าเรืออีก 4 แห่ง ในเมืองจ่าวินห์ สกจาง เบนแจ้ และเกียนยาง เพื่อรองรับความคับคั่งของสินค้าจากท่าเรือไซ่ง่อน

ทางอากาศ มีสนามบินนานาชาติ 3 แห่ง คือ

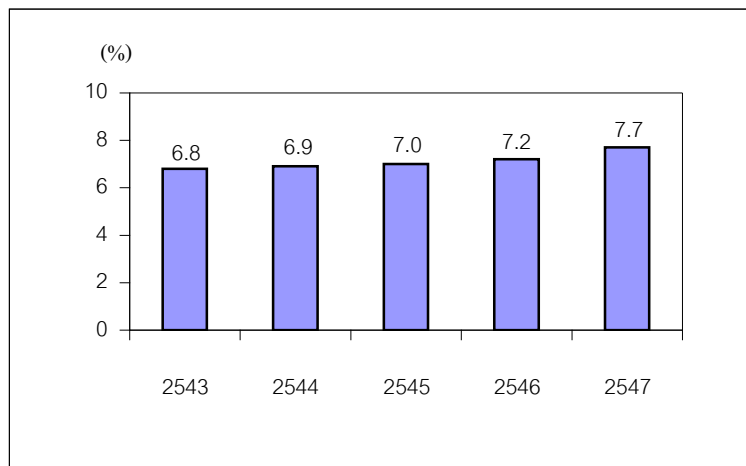
- Noi Bai International Airport ตั้งอยู่ทางตอนเหนือห่างจากกรุงฮานอย ประมาณ 30 กิโลเมตร ให้บริการขนส่งผู้โดยสารและสินค้า มีเที่ยวบินไปฮ่องกง กัวลาลัมเปอร์ ไทเป ดูไบ ปารีส เบอร์ลิน มอสโก มะนิลา และกรุงเทพฯ
- Da Nang International Airport ตั้งอยู่ทางภาคกลาง เคยเป็นฐานทัพของสหรัฐฯ ในสมัยสงครามกลางเมือง ปัจจุบันให้บริการการบินภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- Tan Son Nhat International Airport เป็นสนามบินใหญ่ที่สุดของประเทศ ตั้งอยู่ห่างจากนครโฮจิมินห์ ประมาณ 7 กิโลเมตร มีเที่ยวบินไปเบอร์ลิน แฟรงก์เฟิร์ต อัมสเตอร์ดัม ปารีส ซิดนีย์ โอซากา กวางเจา ไทเป ฮ่องกง กรุงเทพฯ สิงคโปร์ กัวลาลัมเปอร์ จาการ์ตา ชิดนี มอสโก มะนิลา อนาคตมีโครงการจะย้ายสนามบินห่างออกไปอีก 40 กิโลเมตร เพื่อก่อสร้างสนามบินให้มีขนาดใหญ่ขึ้น และสามารถรองรับผู้โดยสารได้ 8-10 ล้านคนต่อปี

ปัจจุบันเวียดนามมีสายการบินแห่งชาติ 2 แห่ง คือ Vietnam Airlines ให้บริการทั้งภายในและต่างประเทศ และ Pacific Airlines ที่เน้นการให้บริการเฉพาะการบินภายในประเทศ

สภาพเศรษฐกิจ

เวียดนามมีรูปแบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมมีการผูกขาดและรวมศูนย์ที่รัฐบาลกลาง นับตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2529 รัฐบาลเริ่มใช้นโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ “โดย เหมย” (Doi Moi) เพื่อลดการผูกขาด รวมทั้งความพยายามในการเปิดประเทศ โดยการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) และองค์การการค้าโลก (WTO) กอปรกับความพยายามในการปฏิรูประบบเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง ทำให้เศรษฐกิจของเวียดนามมีความเจริญก้าวหน้าอย่างเห็นได้ชัด ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2543-2547) มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 7.0 ต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2543 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มีอัตราเพิ่มร้อยละ 6.8 และในปี พ.ศ. 2547 มีอัตราเพิ่มร้อยละ 7.7

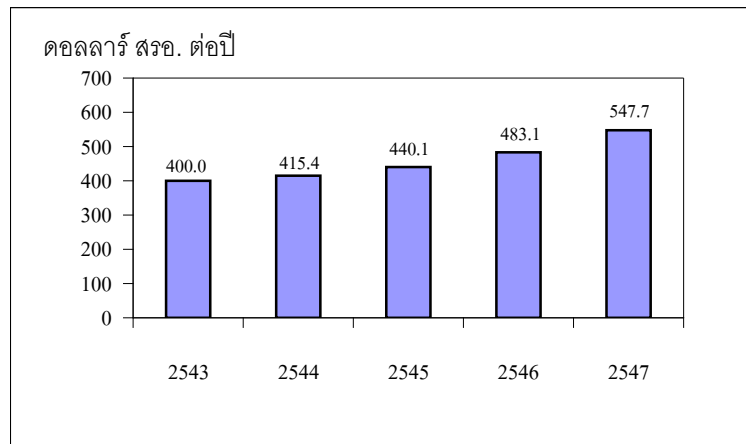
รูปที่ 1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของเวียดนาม

ที่มา : EIU

ในปี พ.ศ. 2547 มีรายได้ต่อหัว 547.7 ดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.4 จากปี พ.ศ. 2546 และเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 36.9 จากปี 2543 ที่มีรายได้ต่อหัว 400 ดอลลาร์ สหรัฐ. ถึงแม้ว่ารายได้ต่อหัวของเวียดนามจะอยู่ในระดับต่ำ แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

รูปที่ 2 รายได้ต่อหัวของเวียดนาม

ที่มา : EIU

สาขาเศรษฐกิจที่สำคัญ

เกษตรกรรม

เวียดนามมีพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูก มีทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ รัฐบาลมีนโยบายให้การสนับสนุนภาคเกษตรอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ทำให้เวียดนามสามารถพัฒนาจากประเทศที่ต้องนำเข้าอาหารจากต่างประเทศมาเป็นผู้ส่งออกอาหารรายใหญ่ของโลก ภายใน 10 ปี รัฐบาลปฏิรูปภาคเกษตรกรรม โดยอนุญาตให้เอกชนถือครองที่ดินเพิ่มขึ้น มีการใช้ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิต ส่งเสริมเอกชนให้เข้ามาร่วมลงทุนโดยรัฐให้มาตรการจูงใจต่าง ๆ เช่น การลดหย่อนภาษี การขยายเวลาเช่าที่ดินเพื่อการเกษตร การขยายพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลมีเป้าหมายให้ภาคเกษตรของเวียดนามมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4-5 ต่อปี สินค้าเกษตรที่สำคัญของเวียดนามมีดังนี้

ข้าว ผลผลิตปีละประมาณ 35 ล้านตัน สูงที่สุดเป็นอันดับที่ 5 ของโลก แต่สามารถส่งออกได้มากเป็นอันดับสามของโลก รองจากไทย และอินเดีย เวียดนามถือเป็นประเทศที่มีขีดความสามารถสูงในการปลูกข้าว เนื่องจากผลผลิตต่อไร่สูง และผลจากการยกเลิกการกำหนดโควตาการส่งออก ทำให้เอกชนสามารถส่งออกข้าวได้โดยเสรี ปัจจุบันเวียดนามให้ความร่วมมือกับสมาชิก

สภาพความร่วมมือด้านข้าว ซึ่งประกอบด้วยประเทศผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ของโลก 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย จีน เวียดนาม อินเดีย และปากีสถาน

กาแฟ ผลิตปีละประมาณ 7 แสนตัน มากเป็นอันดับ 3 ของโลก รองจากบราซิล และโคลัมเบีย กาแฟที่ผลิตได้ส่วนใหญ่ส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เหลือสำหรับบริโภคภายในประเทศ เพียงร้อยละ 5 เวียดนามมีความได้เปรียบทั้งการตลาดและการผลิต เนื่องจากมีลักษณะภูมิประเทศ และอากาศที่เอื้ออำนวย รวมถึงมีแหล่งเพาะปลูกอยู่ใกล้ท่าเรือ รัฐบาลมีโครงการสนับสนุนให้จังหวัด Dak Lak เป็นแหล่งเพาะปลูกกาแฟคุณภาพดีโดยมีเป้าหมายผลผลิตประมาณปีละ 134,000 ตัน รวมทั้งมีโครงการลงทุนผลิตกาแฟ รวม 5 โครงการในอำเภอ Krong Pach, Krong Ana, Krong Buc และ Buon Ma Thuot City เพื่อผลิตกาแฟ 7,000-10,000 ตัน

พริกไทย ผลิตได้ปีละ 73,600 ตัน ส่งออกมากเป็นอันดับ 2 ของโลก เวียดนามมีโครงการที่จะร่วมมือกับ International Pepper Community เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งในตลาดโดยเชื่อมั่นว่าจะเป็นผู้ส่งออกพริกไทยรายใหญ่ที่สุดในโลกในอนาคต

ยางพารา ส่งออกอันดับ 3 ของโลก รองจากไทยและอินโดนีเซีย ปัจจุบัน ไทยได้สนับสนุนเวียดนามภายใต้ความร่วมมือด้านยางพารา 3 ฝ่าย (ไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย)

อุตสาหกรรม

เวียดนามให้ความสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นอย่างยิ่ง โดยมุ่งหวังให้เป็นปัจจัยหลักในการที่จะผลักดันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ระยะแรกของการพัฒนาประเทศ เวียดนามมุ่งพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้าโดยเฉพาะอุตสาหกรรมผลิตสินค้าอุปโภคและบริโภค ทำให้สามารถผลิตให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศ ต่อมาจึงเริ่มลงทุนและร่วมลงทุนกับต่างประเทศในโครงการขนาดใหญ่ เช่น โครงการสำรวจและขุดเจาะน้ำมัน สร้างโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ และเหมืองแร่ถ่านหิน เป็นต้น

ผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของเวียดนาม ได้แก่ องค์กรภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และบริษัทต่างประเทศที่นำเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยมาใช้ในการผลิตภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการประหยัดต่อขนาดในการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น สำหรับการผลิต

ที่ขยายตัวเร็วมากคือการผลิตถ่านหิน รถจักรยานยนต์ ป้าย ผลิตภัณฑ์อาหารทะเล เสื้อผ้าสำเร็จรูป น้ำมันดิบ และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

การค้า

สินค้าในตลาดเวียดนามจำแนกตามแหล่งผลิตได้เป็น 2 ประเภท คือ สินค้าที่ผลิตโดยผู้ประกอบการในประเทศ ซึ่งสินค้าประเภทนี้ส่วนใหญ่มีคุณภาพระดับต่ำถึงปานกลาง ทั้งนี้ รัฐบาลเวียดนามได้มีมาตรการในการคุ้มครองสินค้าที่ผลิตในประเทศ โดยการตั้งราคากลางค่อนข้างสูงในการคำนวณภาษี และมีการควบคุมสินค้านำเข้าที่สำคัญ สินค้าอีกประเภทหนึ่ง คือ สินค้าที่ผลิตโดยนักลงทุนต่างประเทศ โดยจะเป็นทั้งการผลิตเพื่อการส่งออก และทดแทนการนำเข้า

ปี พ.ศ. 2547 สินค้าที่ผลิตโดยนักลงทุนจากต่างประเทศ และส่งออกไปขายทั่วโลก 14,267 ล้านดอลลาร์ สรอ. คิดเป็นร้อยละ 54.8 เมื่อเทียบกับมูลค่าการส่งออกรวมของประเทศ ขณะที่สินค้าที่ผลิตโดยผู้ผลิตภายในประเทศ 11,736 ล้านดอลลาร์ สรอ.

สินค้าที่ชาวเวียดนามต้องการส่วนใหญ่เป็นเครื่องอุปโภคและบริโภค ซึ่งมีราคาไม่สูงนัก เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูป เวชภัณฑ์ รถจักรยานยนต์ ฯลฯ รัฐบาลเวียดนามมีนโยบายสนับสนุนให้ประชาชนใช้สินค้าในประเทศ สินค้านำเข้าส่วนใหญ่จึงเป็นปัจจัยการผลิต เช่น เครื่องจักรกลและชิ้นส่วน น้ำมัน เชื้อเพลิง เหล็ก ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

การท่องเที่ยวและบริการ

เวียดนามมีแผนแม่บทการท่องเที่ยวในช่วงปี พ.ศ. 2538-2553 โดยมีคำขวัญเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติว่า “Vietnam the Destination for the millennium” และตั้งเป้าหมายที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติให้เพิ่มขึ้นเป็น 9 ล้านคน ในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา ถือได้ว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก จนได้รับการคาดหมายจาก World Travel and Tourism Council (WTTC) ให้เป็นประเทศที่จะมีอัตราการเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวสูงสุดอันดับ 7 ของโลก ระหว่างปี พ.ศ. 2548-2558 เนื่องจากเวียดนามได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวมากที่สุดแห่งหนึ่งในเอเชีย

เวียดนามเป็นประเทศเปิดใหม่และมีประวัติศาสตร์ความเป็นมานับพันปี กอปรกับเวียดนามมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกถึง 4 แห่ง คือ อ่าวฮาลอง พระราชวังเว้ เมืองโฮยอัน (หรือฮอยอัน)

และอาณาจักรจาม นอกจากนี้ ยังมีสถานที่สำคัญเกี่ยวกับสงคราม ได้แก่ สถานที่ในการประกาศเอกราชจากฝรั่งเศสที่เดียนเบียนฟู อุโมงค์กู๋จีสมัยสงครามเวียดนามกับสหรัฐอเมริกาที่บริเวณใกล้กับนครโฮจิมินห์ รวมทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติอีกมากมาย ได้แก่ สถานที่พักตากอากาศที่ซาปา ชายทะเลที่นครดานัง และจังหวัดนาจาง

นอกจากนี้ เหตุการณ์การก่อวินาศกรรมที่นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2544 และที่บาห์ลี อินโดนีเซีย ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2545 และเดือนตุลาคม พ.ศ. 2548 รวมทั้งการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นทั่วโลกที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ยังผลให้นักท่องเที่ยวหันมาท่องเที่ยวในประเทศที่มีความปลอดภัยสูงอย่างเวียดนามมากยิ่งขึ้น

ในปี พ.ศ. 2547 ถึงแม้ว่าเวียดนามจะประสบปัญหาโรคไข้หวัดนกระบาด แต่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวไม่มากนัก โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังเวียดนาม 2.9 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 16.7 ชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเวียดนามมากที่สุดคือ สหรัฐอเมริกา รองลงมา ได้แก่ ญี่ปุ่น ไต้หวัน และเกาหลีใต้ ตามลำดับ

รัฐบาลเวียดนามได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ถนน ขยายเส้นทางการบิน ปรับปรุงโรงแรมและบ้านพักตากอากาศให้ทันสมัย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนเวียดนามเพิ่มขึ้น รวมถึงการมุ่งพัฒนาให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นภาคการผลิตที่แข็งแกร่งและยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของเวียดนามยังต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านการบริการ เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติด้านการให้บริการ รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพของโรงแรมและบ้านพักตากอากาศให้ได้มาตรฐานทัดเทียมกับอารยประเทศ

การค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศขยายตัวต่อเนื่อง โดย ปี พ.ศ. 2547 มีมูลค่าการค้า 58,458.1 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 28.8 เป็นการส่งออก 26,504.2 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.4 เป็นผลจากการส่งออกน้ำมันดิบที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมันในตลาดโลก

ที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการส่งออกสินค้าเกษตรที่เพิ่มขึ้นตามราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลก ด้านการนำเข้า 31,953.9 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.7 เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม และเหล็กกล้า เป็นสำคัญ เวียดนามยังขาดดุลการค้าสูง โดยเฉพาะปีนี้ 5,449.7 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. สูงที่สุดเป็นประวัติการณ์

ตารางที่ 1 การค้าระหว่างประเทศของเวียดนาม

ปี	(ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)			
	2544	2545	2546	2547
มูลค่าการค้า	31,247.1	36,451.6	45,402.9	58,458.1
	(3.7)	(16.7)	(24.6)	(28.8)
ส่งออก	15,029.2	16,706.1	20,176.0	26,504.2
	(3.8)	(11.2)	(20.8)	(31.4)
นำเข้า	16,217.9	19,745.6	25,226.9	31,953.9
	(3.7)	(21.8)	(27.8)	(26.7)
ดุลการค้า	-1,188.7	-3,039.5	-5,050.9	-5,449.7

ที่มา : CEIC

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บเป็นร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

สินค้าส่งออกมากที่สุดคือ น้ำมันดิบ 5,666 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.0 ตามราคาในตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้น รองลงมาได้แก่ สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป 4,319 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.0 รองเท้า 2,604 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.0 ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำทะเล 2,397 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.1 และคอมพิวเตอร์และชิ้นส่วน 1,077 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 57.0

ตารางที่ 2 สินค้าออกที่สำคัญของเวียดนาม

(ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)

สินค้า	2544	2545	2546	2547
น้ำมันดิบ	3,126	3,226	3,777	5,666
	(-10.8)	(3.2)	(17.1)	(50.0)
สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป	1,975	2,710	3,630	4,319
	(4.4)	(37.2)	(33.9)	(19.0)
รองเท้า	1,587	1,828	2,225	2,604
	(7.8)	(15.2)	(21.7)	(17.0)
ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำทะเล	1,816	2,024	2,217	2,397
	(22.9)	(11.5)	(9.5)	(8.1)
คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วน	709	505	686	1,077
	(-10.1)	(-28.8)	(35.8)	(57.0)

ที่มา : CEIC

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บเป็นร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

สินค้านำเข้ามากที่สุดคือ เครื่องจักรและชิ้นส่วนอุปกรณ์ 5,116 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงร้อยละ 4.4 รองลงมา คือ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม 3,571 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 48.2 เหล็กกล้า 2,509 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 52.8 วัตถุดิบสิ่งทอและเครื่องหนัง 2,216 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.7 และอิเล็กทรอนิกส์ 1,324 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 36.8 เป็นที่น่าสังเกตว่า เวียดนามส่งออกน้ำมันดิบมาก แต่มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมสูง

ตารางที่ 3 สินค้านำเข้าที่สำคัญของเวียดนาม

(ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)

สินค้า	2544	2545	2546	2547
เครื่องจักรและชิ้นส่วนอุปกรณ์	2,706 (9.0)	3,700 (36.7)	5,350 (44.6)	5,116 (-4.4)
ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	1,834 (-11.4)	2,017 (10.0)	2,410 (19.5)	3,571 (48.2)
เหล็กกล้า	965 (17.1)	1,317 (36.5)	1,642 (24.7)	2,509 (52.8)
วัตถุดิบสิ่งทอและเครื่องหนัง	1,590 (11.8)	1,781 (12.0)	2,039 (14.5)	2,216 (8.7)
อิเล็กทรอนิกส์	710 (-20.5)	649 (-8.6)	968 (49.2)	1,324 (36.8)

ที่มา : CEIC

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บเป็นร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

การลงทุนระหว่างประเทศ

ในปี พ.ศ. 2547 เวียดนามมีเงินทุนเคลื่อนย้ายจากต่างประเทศ (Foreign direct investment : FDI) 2,084.5 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 37.8 โดยสาขาการผลิตที่มีเงินทุนเคลื่อนย้ายสูงที่สุดคือ อุตสาหกรรมและปิโตรเลียม 1,244.3 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.3 รองลงมาได้แก่ เกษตรกรรมและป่าไม้ 344.7 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าตัว การโรงแรมและการท่องเที่ยว 209.2 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 96.6 การก่อสร้าง 37.8 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงร้อยละ 52.6 การคมนาคมและการสื่อสาร 32.7 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว วัฒนธรรมและการศึกษา 27.0 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงร้อยละ 11.5 และการบริการ 26.1 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงร้อยละ 13.6

ตารางที่ 4 เงินทุนเคลื่อนย้ายจากต่างประเทศ จำแนกตามสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญ

(ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)

	2545	2546	2547
อุตสาหกรรมและปิโตรเลียม	1,012.6	947.6	1,244.3
	(-44.2)	(-6.4)	(31.3)
เกษตรกรรมและป่าไม้	27.3	117.7	344.7
	(32.5)	(331.1)	(192.9)
โรงแรมและการท่องเที่ยว	138.5	106.4	209.2
	(1,271.3)	(-23.2)	(96.6)
การก่อสร้าง	65.4	79.7	37.8
	(697.6)	(21.9)	(-52.6)
การคมนาคมและการสื่อสาร	17.5	12.9	32.7
	(-92.4)	(-26.3)	(153.5)
วัฒนธรรมและการศึกษา	26.5	30.5	27.0
	(-47.9)	(15.1)	(-11.5)
การบริการ	19.3	30.2	26.1
	(-18.6)	(56.5)	(-13.6)

ที่มา : CEIC

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บเป็นร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

เงินทุนเคลื่อนย้ายส่วนใหญ่มาจากไต้หวันมากที่สุด 424.5 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 44.5 รองลงมา ได้แก่ เกาหลีใต้ 335.9 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.7 ญี่ปุ่น 222.0 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นเกือบสองเท่า สหราชอาณาจักร 176.7 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงร้อยละ 8.4 จีน 74.4 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงร้อยละ 45.9 สหรัฐอเมริกา 65.8 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 47.2 สำหรับไทย 6.7 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ลดลงร้อยละ 84.0

ตารางที่ 5 เงินทุนเคลื่อนย้ายจากต่างประเทศ จำแนกตามประเทศที่สำคัญ

(ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)

	2545	2546	2547
ไต้หวัน	247.0 (24.9)	293.8 (18.9)	424.5 (44.5)
เกาหลีใต้	247.8 (137.6)	249.3 (0.6)	335.9 (34.7)
ญี่ปุ่น	89.9 (-44.0)	78.6 (-12.6)	222.0 (182.4)
สหราชอาณาจักร	63.4 (8.6)	193.0 (204.4)	176.7 (-8.4)
จีน	59.8 (-0.7)	137.6 (130.1)	74.4 (-45.9)
สหรัฐอเมริกา	139.0 (23.9)	44.7 (-67.8)	65.8 (47.2)
ไทย	40.5 (14.7)	41.8 (3.2)	6.7 (-84.0)

ที่มา : CEIC

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บเป็นร้อยละการเปลี่ยนแปลงจากปีก่อน

โครงการลงทุนจากต่างประเทศ

เวียดนามให้ความสำคัญกับการลงทุนในโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะการลงทุนด้านพลังงาน และเน้นการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมที่เอื้อต่อการผลิตสินค้าที่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ รวมถึงเพื่อให้เกิดการสร้างงานและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การลงทุนในโครงการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและการสื่อสาร ส่งผลให้การลงทุนในเวียดนามมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเวียดนามก็มีนโยบายสงวนอาชีพไว้สำหรับชาวเวียดนาม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเบาบางประเภท ขณะเดียวกัน ทิศทางการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เริ่มเปลี่ยนจากอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยี

สมัยดั้งเดิม เป็นเทคโนโลยีขั้นสูงขึ้น และปรับเปลี่ยนนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ประเภทกิจการร่วมทุนมาเป็นการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมดมากขึ้น ทำให้ระยะหลังเวียดนามเริ่มมีเงินทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม การเข้าไปลงทุนในเวียดนามนักลงทุนต้องเสนอโครงการและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือและการลงทุน (The State Committee for Cooperation and Investment : SCCI) ก่อนจึงจะดำเนินการได้ โดยมีรูปแบบการลงทุนที่สำคัญ ดังนี้

1) สัญญาร่วมลงทุนธุรกิจ (Business Cooperation Contract : BCC) เป็นการร่วมทุนทำธุรกิจระหว่างนักลงทุนต่างประเทศกับนักลงทุนของเวียดนาม มีการกำหนดสัดส่วนการลงทุนหน้าที่ความรับผิดชอบและการแบ่งกำไรเท่าเทียมกัน ระยะเวลาของสัญญาขึ้นกับผู้สัญญาจะตกลงกัน ทั้งนี้ ต้องผ่านความเห็นชอบจาก SCCI โดยข้อเสียของการลงทุนประเภทนี้ คือไม่จำกัดความรับผิดชอบหากเกิดการขาดทุน

2) กิจการร่วมทุน (Joint Venture Enterprise) เป็นการร่วมทุนทำธุรกิจระหว่างนักลงทุนต่างประเทศกับนักลงทุนในประเทศ การลงทุนประเภทนี้เป็นการดำเนินการในรูปแบบหุ้นส่วนที่จำกัดความรับผิดชอบ มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายของเวียดนาม การก่อตั้งต้องได้รับใบอนุญาตและจดทะเบียนก่อตั้งจาก SCCI สัดส่วนการลงทุนจากต่างประเทศต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของเงินลงทุนทั้งหมดและระยะเวลาการร่วมทุนไม่เกิน 50 ปี

3) การลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด (Enterprise with One Hundred Percent Foreign Invested Capital) เป็นการลงทุนขององค์กรหรือเอกชนจากต่างประเทศทั้งหมด โดยต้องได้รับใบอนุญาตและจดทะเบียนการก่อตั้งจาก SCCI ซึ่งระยะเวลาลงทุนจะเท่ากับของประเภทกิจการร่วมทุน การลงทุนประเภทนี้ถ้าเป็นการลงทุนในบางสาขาที่สำคัญทางเศรษฐกิจ SCCI อาจกำหนดให้กิจการนั้น ๆ สามารถเปลี่ยนรูปเป็นกิจการร่วมทุนได้ โดยให้รัฐวิสาหกิจของเวียดนามสามารถซื้อหุ้นบางส่วน

4) กิจการลงทุนดำเนินการแล้วโอนให้รัฐ (Build-Operate-Transfer Contract : BOT) เป็นรูปแบบการลงทุนที่เป็นข้อตกลงระหว่างนักลงทุน และผู้แทนของรัฐบาลในการก่อสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน ท่าเรือ ท่าอากาศยาน ฯลฯ ผู้ลงทุนจะรับผิดชอบโครงการในระยะเวลาหนึ่งตามที่ตกลงกัน เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวต้องโอนกิจการนั้นให้แก่รัฐบาล

นับถึงปี พ.ศ. 2547 เวียดนามมีบริษัทต่างประเทศที่มาลงทุนในเวียดนามรวมทั้งสิ้น 5,021 โครงการ มูลค่าการลงทุนรวม 45,368 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นจากปี 2546 ร้อยละ 11.2 สิงคโปร์มีมูลค่าการลงทุนสูงสุด 7,983 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. รองลงมาคือ ใต้หวัน 7,229 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ญี่ปุ่น 5,384 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เกาหลีใต้ 4,747 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ฮองกง 3,148 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

สำหรับประเทศไทย มีมูลค่าการลงทุน 1,384 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. อยู่ในอันดับที่ 9 และเป็นอันดับที่ 2 จากประเทศในอาเซียนรองจากสิงคโปร์ โดยการลงทุนของไทยประมาณร้อยละ 80 อยู่ที่นครโฮจิมินห์ ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในโครงการขนาดเล็กและขนาดกลาง ประเภทการลงทุนของไทยในเวียดนาม ได้แก่ ธุรกิจธนาคาร เคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหาร โรงแรม และอสังหาริมทรัพย์ อุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วนรถยนต์และจักรยานยนต์ รวมทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค

ตารางที่ 6 โครงการลงทุนจากต่างประเทศ (สะสม) ในเวียดนาม ปี พ.ศ. 2547

ลำดับ	แหล่งทุน	โครงการ	มูลค่าลงทุน (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)
1	สิงคโปร์	333	7,983
2	ใต้หวัน	1,245	7,229
3	ญี่ปุ่น	486	5,384
4	เกาหลีใต้	834	4,747
5	ฮองกง	323	3,148
6	ฝรั่งเศส	142	2,153
7	บริติช เวอร์จิ้น	212	2,428
8	เนเธอร์แลนด์	53	1,835
9	ไทย	116	1,384
10	มาเลเซีย	162	1,318
11	สหรัฐอเมริกา	211	1,272
12	สหราชอาณาจักร	60	1,216
13	สวีเดน	28	664
14	ออสเตรเลีย	101	640
15	รัสเซีย	45	267

ที่มา : Ministry of Planning & Investment

แหล่งที่มีการลงทุนส่วนใหญ่ ได้แก่ เมืองสำคัญทางธุรกิจการค้าและเขตส่งเสริมการลงทุน โดย พ.ศ. 2547 นครโฮจิมินห์ มีมูลค่าการลงทุนสะสมสูงสุด 11,432 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. รองลงมา คือ กรุงเทพมหานคร 8,018 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ต่งนาย 7,482 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. ปิ่นเตื่อง 4,241 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. บาเวียวุงเตา 2,132 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

ตารางที่ 7 โครงการลงทุนของต่างประเทศ (สะสม) จำแนกตามจังหวัด ปี พ.ศ. 2547

ลำดับ	จังหวัด	โครงการ	มูลค่าลงทุน (ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)
1	Ho Chi Minh City	1,576	11,432
2	Hanoi	548	8,018
3	Dong Nai	585	7,482
4	Bihn Duong	902	4,241
5	BaRia-Vung Tau	108	2,132
6	Hai Phong	164	1,790
7	Lam Dong	66	881
8	Long An	85	626
9	Vinh Phuc	72	591
10	Hai Duong	66	591
11	Quang Ninh	69	469
12	Ha tay	36	420
13	DaNang	61	386
14	Khanh Hoa	54	391
15	Quang Ngai	10	38

ที่มา : Ministry of Planning & Investment

สาขาการลงทุนที่สำคัญ

การลงทุนจากต่างประเทศสะสมจนถึงปี พ.ศ. 2547 ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในสาขา อุตสาหกรรมและการก่อสร้าง มูลค่าการลงทุน 26,584 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. รองลงมาเป็นสาขา การบริการ มูลค่า 15,630 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. โดยเฉพาะสาขาการโรงแรมและการท่องเที่ยวมีมูลค่า มากที่สุด 3,605 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ. รองลงมาคือ สำนักงานและอพาร์ทเมนต์ 3,556 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

การคมนาคมและการสื่อสาร 2,566 ล้านดอลลาร์ สรอ. สำหรับสาขาเกษตรกรรมและป่าไม้ มูลค่า 3,411 ล้านดอลลาร์ สรอ.

ตารางที่ 8 โครงการลงทุนจากต่างประเทศ (สะสม)
จำแนกตามประเภทการลงทุน ปี พ.ศ. 2547

ประเภทการลงทุน	โครงการ	มูลค่าลงทุน (ล้านดอลลาร์ สรอ.)
อุตสาหกรรมและการก่อสร้าง	3,385	26,584
บริการ	983	15,630
- การโรงแรมและการท่องเที่ยว	165	3,605
- สำนักงานและอพาร์ทเมนต์	103	3,556
- การคมนาคมและการสื่อสาร	141	2,566
- การเงินและการธนาคาร	56	739
- สาธารณสุขและการศึกษา	179	666
เกษตรกรรมและป่าไม้	694	3,411

ที่มา : Ministry of Planning & Investment

สาขาการผลิตที่รัฐบาลให้การสนับสนุน

เวียดนามมีนโยบายที่จะพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรม จึงมีความต้องการเทคโนโลยีขั้นสูงและเครื่องจักรในการผลิตที่ทันสมัย เพื่อดำเนินการผลิตโดยอาศัยความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจากทรัพยากรที่เวียดนามมีอยู่ กิจกรรมที่รัฐบาลสนับสนุนให้ต่างชาติมาลงทุน ได้แก่

- 1) สาขาการผลิตที่เป็นการส่งเสริมการผลิตเพื่อส่งออกหรือทดแทนการนำเข้า
- 2) การผลิตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และแรงงานฝีมือ
- 3) การผลิตที่ใช้แรงงาน วัสดุท้องถิ่น และทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์
- 4) กิจกรรมด้านก่อสร้างสาธารณูปโภค และการสื่อสารขั้นพื้นฐาน

5) กิจกรรมบริการเพื่อนำเข้าเงินตราต่างประเทศ เช่น การท่องเที่ยว การซ่อมเรือ ท่าอากาศยาน ท่าเรือ และการบริการ

สำหรับธุรกิจที่ไม่อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติลงทุน ได้แก่ กิจกรรมที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ กิจกรรมด้านการทหาร กิจกรรมที่ขัดต่อขนบธรรมเนียม กิจกรรมด้านสิ่งพิมพ์และโฆษณา นอกจากนี้ ธุรกิจที่เวียดนามไม่ต้องการให้มีผู้ผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ ประมง การสำรวจอัญมณี ผลิตภัณฑ์ดักปลา เบียร์และเครื่องดื่ม ยาสูบ ซีเมนต์ อิฐ กระเบื้อง ลวดเหล็กสำหรับก่อสร้าง ท่อเหล็ก สังกะสี ปูน (ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โปรแตสเซียม) แก้วเพื่อการก่อสร้าง หลอดฟลูออเรสเซนต์ และน้ำมันหล่อลื่น เป็นต้น

หน่วยงานที่ดูแลการลงทุนจากต่างประเทศ

- กรณีการลงทุนในธุรกิจการเงินการธนาคาร นักลงทุนต้องไปติดต่อกับ State Bank of Vietnam โดยตรง

- กรณีเป็นการลงทุนในธุรกิจอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การเงินการธนาคาร นักลงทุนต้องไปติดต่อกะทรวงการวางแผนและการลงทุน (Ministry of Planning and Investment: MPI)

สำหรับธุรกิจน้ำมัน นักลงทุนต้องไปติดต่อกับ MPI และหน่วยงานที่ดูแลโดยตรง คือ Petro Vietnam

นโยบายและกฎระเบียบที่สำคัญของเวียดนาม

1) การยกเลิกสัดส่วนแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2546 รัฐบาลเวียดนามมีคำสั่งที่ 46 ว่าด้วยสัดส่วนบังคับต้องขายเงินตราต่างประเทศ สำหรับรายรับกระแสรายวันของผู้ตั้งภูมิลำเนาในเวียดนาม โดยมีผลบังคับใช้ภายหลัง 15 วัน นับตั้งแต่วันลงนาม

2) การนำเข้า-ส่งออกเครื่องจักรอุปกรณ์เพื่อการก่อสร้าง การนำเข้า-ส่งออกเครื่องจักรและอุปกรณ์ชั่วคราวเพื่อนำไปซ่อมแซม หรือใช้ในการก่อสร้างสำหรับโครงการต่าง ๆ ไม่ต้องขออนุญาตจากกระทรวงการค้า

3) การนำเข้ารถจักรยานยนต์ ทบวงศุลกากรแห่งเวียดนามมีหนังสือที่ 1368/GSTL กำหนดระเบียบการนำเข้ารถจักรยานยนต์ ขึ้นส่วนและอะไหล่ ดังนี้

- การนำเข้ารถจักรยานยนต์เป็นคัน ต้องมีหนังสือรับรองคุณภาพของเจ้าหน้าที่อย่างเป็นทางการของประเทศผู้ส่งออกหรือหนังสือรับรองคุณภาพของหน่วยงานที่ทำการตรวจสอบคุณภาพของเวียดนาม
- การนำเข้าชิ้นส่วนเครื่องยนต์ที่ไม่ครบชุด และอะไหล่รถจักรยานยนต์ต้องแนบหนังสือรับรองการตรวจสอบคุณภาพของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเวียดนาม พร้อมทั้งต้องยื่นหนังสือรับรองการไม่ละเมิดสิทธิบัตรทางด้านอุตสาหกรรมที่กำลังได้รับการคุ้มครองของผู้ประกอบการอื่นด้วย

นโยบายส่งเสริมการลงทุน

เวียดนามประกาศใช้ กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศฉบับแรก เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2531 ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการเพิ่มเติมแก้ไข เพื่อส่งเสริมและดึงดูดให้มีการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ปัจจุบันกฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศฉบับล่าสุดที่ใช้ ประกาศเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539

กฎหมายการลงทุนของเวียดนามค่อนข้างชัดเจนและเอื้อประโยชน์แก่นักลงทุน โดยรัฐบาลส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติและยืนยันที่จะไม่ยึดกิจการเป็นของรัฐ รวมทั้งอนุญาตให้ส่งเงินทุนและกำไรกลับประเทศได้ รัฐบาลจะไม่เก็บภาษีเครื่องจักรอุปกรณ์ และวัสดุก่อสร้างที่นำเข้ามาเพื่อผลิตสินค้าส่งออก นอกจากนี้ ยังมีการปรับปรุงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติโครงการลงทุนจากต่างชาติ โดยใช้ระบบ “One-Stop Service” เพื่อแก้ปัญหาความล่าช้าเกี่ยวกับการขออนุญาตลงทุน รัฐบาลเวียดนามมีการใช้มาตรการต่าง ๆ ในการส่งเสริมและควบคุมการลงทุนในเวียดนามหลายมาตรการ ดังนี้

1) มาตรการด้านภาษีในการให้สิทธิประโยชน์ที่สำคัญ คือ

- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ชาวต่างชาติเสียภาษีเงินได้จากเงินเดือน และค่าจ้าง ในอัตราต่ำกว่าที่ชาวเวียดนามเสียภาษี โดยเสียภาษีเฉลี่ยร้อยละ 40-70 เป็นต้น

- ภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้มีการปฏิรูปให้เป็นอัตราเดียวกันสำหรับนักลงทุนท้องถิ่นและนักลงทุนต่างชาติ โดยอยู่ที่ระดับร้อยละ 28 เท่ากัน (เดิมอัตราภาษีอยู่ที่ร้อยละ 32 สำหรับนักลงทุนท้องถิ่น และร้อยละ 25 สำหรับนักลงทุนต่างชาติ) ทั้งนี้ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547
- ภาษีนำเข้า มีการยกเว้นภาษีเครื่องมือและเครื่องจักรที่นำเข้ามา เพื่อเป็นทุนของบริษัท กรณีวัตถุดิบ ชิ้นส่วนที่นำเข้ามาเพื่อผลิตสำหรับส่งออกจะมีการคืนภาษีให้เมื่อมีการส่งออก
- ภาษีการค้า การเสียภาษีขึ้นอยู่กับประเภทสินค้า ถ้าเป็นสินค้าจำเป็นจะเสียภาษีในอัตราต่ำ และถ้าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยจะเสียภาษีในอัตราสูง เช่น เบียร์ สุรา และบุหรี่ย เสียภาษีร้อยละ 50
- ภาษีกำไร กรณีส่งกำไรออกนอกประเทศ ต้องคำนวณภาษีจากกำไรส่งกลับคูณกับอัตราภาษี ในอัตราต่าง ๆ กัน ดังนี้
 - อัตราภาษีร้อยละ 5 สำหรับบริษัทต่างชาติที่มีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 10 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.
 - อัตราภาษีร้อยละ 7 สำหรับบริษัทต่างชาติที่มีทุนจดทะเบียน 5-10 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ.
 - อัตราภาษีร้อยละ 10 สำหรับกิจการอื่น ๆ

นอกจากนี้ กรณีนำผลกำไรไปลงทุนใหม่ในเวียดนามเป็นเวลา 3 ปีขึ้นไป จะมีสิทธิได้รับภาษีกำไรคืน

2) มาตรการด้านการเงินการธนาคาร

รัฐบาลเวียดนามอนุญาตให้สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศประกอบธุรกิจที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ทำให้ธุรกิจสามารถให้บริการชำระบัญชีการค้าระหว่างประเทศ และเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ

3) การจัดตั้งเขตส่งเสริมการส่งออก และเขตพื้นที่อุตสาหกรรมต่าง ๆ

ปัจจุบันเวียดนามมีเขตส่งเสริมการลงทุน 2 ประเภท คือ Export Processing Zone (EPZ) และ Industrial Zone (IZ) โดยเฉพาะในนครโฮจิมินห์ ไฮฟอง ฮานอย ฯลฯ เพื่อดึงดูดนักลงทุนจาก

ต่างชาติ โดยกำหนดอัตราภาษีที่ต่ำเป็นพิเศษ สำหรับธุรกิจที่เข้าไปลงทุนในเขตอุตสาหกรรมทั้ง 2 ประเภท

- 4) มาตรการอื่น ๆ ที่ให้แก่นักลงทุนต่างชาติ เช่น
 - ระยะเวลาที่ได้รับสิทธิในการเช่าที่ดิน ทั้งนี้ขึ้นกับใบอนุญาตลงทุน (Investment License) เป็นหลัก โดยปกตินักลงทุนต่างชาติได้รับสิทธิในการเช่าที่ดินประมาณ 50 ปี และอาจขยายเป็น 70 ปีหากเป็นโครงการที่ได้รับการส่งเสริมจาก The Standing Committee of the National Assembly สำหรับโครงการลงทุนจากต่างชาติประเภท BOT (Build-Operate- Transfer Contract) นักลงทุนต่างชาติไม่ต้องเช่าที่ดิน เมื่อตกลงเริ่มทำโครงการแล้วรัฐบาลจะมอบที่ดินให้ดำเนินการ เมื่อโครงการแล้วเสร็จนักลงทุนต้องโอนสิทธิของโครงการนั้นให้แก่รัฐบาลตามรูปแบบ BOT
 - นักลงทุนต่างชาติ สามารถนำสิทธิการใช้ที่ดินมาเป็นหลักประกันการกู้เงินได้ และอนุญาตให้สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในเวียดนามสามารถรับจำนองสิทธิการใช้ที่ดินได้
 - ประกันความมั่นใจให้แก่นักลงทุนต่างชาติ โดยให้การรับรองว่าหากรัฐบาลเวียดนามมีการออกกฎหมายใหม่ที่อาจจะทำให้นักลงทุนต่างชาติได้รับความเสียหาย นักลงทุนสามารถเลือกรับสิทธิประโยชน์ตามที่ได้รับอยู่เดิมได้
 - การทยอยยกเลิกระบบ 2 ราคา (Elimination of Dual Pricing) ในภาคธุรกิจประเภทต่าง ๆ เช่น ตัวเครื่องบิน ตัวรถไฟ ค่าบริการสาธารณูปโภคต่าง ๆ
 - การแก้ไขข้อกำหนดในกฎหมายแรงงาน เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2545 เช่น บริษัทต่างชาติสามารถรับสมัครแรงงานได้ โดยไม่จำเป็นต้องจ้างแรงงานผ่านตัวแทนจัดหาแรงงาน

นโยบายส่งเสริมการค้า

นโยบายการค้าระหว่างประเทศของเวียดนาม คือ การส่งเสริมให้มีการค้าเสรี โดยรัฐบาลได้มีการปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ เมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2544 จึงได้ประกาศนโยบายการนำเข้าและส่งออกในช่วงปี พ.ศ. 2544-2548 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1) การควบคุมการนำเข้า-ส่งออกสินค้าของเวียดนาม

1.1 สินค้าที่ห้ามนำเข้า-ส่งออกในช่วงปี พ.ศ. 2544-2548

- สินค้าที่ห้ามนำเข้ามี 11 รายการ ได้แก่ อาวุธ ยาเสพติด ผลิตภัณฑ์สารเคมี สินค้าที่มีลักษณะอันตราย ประทัด ดอกไม้ไฟชนิดต่าง ๆ บุหรี่ สินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้แล้ว ยานพาหนะที่มีพวงมาลัยขวา วัสดุและยานพาหนะที่ใช้แล้ว ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของ Asbestos of Amphibole Group และเครื่องมือใช้รหัสนับเฉพาะกิจ

- สินค้าที่ห้ามส่งออกมี 7 รายการ ได้แก่ อาวุธ วัตถุโบราณ ยาเสพติด ไม้ สัตว์ป่า สัตว์หรือพืชที่หายาก เครื่องมือใช้รหัสนับเฉพาะกิจ

1.2 สินค้านำเข้า-ส่งออกที่อยู่ในความดูแลของกระทรวงการค้า

- การนำเข้า-ส่งออกสินค้าตาม 1.1 (เฉพาะกรณีพิเศษ) เป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรี โดยกระทรวงการค้าเป็นผู้ออกใบอนุญาต

- สินค้าอื่น ๆ ต้องขออนุญาตนำเข้าจากกระทรวงการค้ามี 8 รายการ ได้แก่ ปูนซีเมนต์ กระจกขาว เหล็กบางชนิด น้ำมันพืช รถจักรยานยนต์ใหม่ น้ำตาลทรายขาวและกากน้ำตาล

- สินค้าอื่นที่ต้องขออนุญาตส่งออกจากกระทรวงการค้าในช่วงปี พ.ศ. 2544-2548 ได้แก่ สิ่งทอและสินค้าที่จำเป็นต้องมีการควบคุมตรวจสอบ

1.3 สินค้านำเข้า-ส่งออกที่อยู่ในความดูแลของหน่วยงานเฉพาะ ซึ่งต้องได้รับการตรวจสอบและขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น

- วัตถุประสงค์ กระทรวงอุตสาหกรรมวัตถุไวไฟรับผิดชอบ
- หนังสือ หนังสือพิมพ์ กระทรวงข่าวสารและวัฒนธรรมรับผิดชอบ
- ไข่มุก เพชรพลอย และของประดับ ธนาคารกลางรับผิดชอบ
- งานศิลปะ ของสะสม และของโบราณ กระทรวงข่าวสารและวัฒนธรรม รับผิดชอบ

2. ข้อกำหนดเฉพาะสำหรับสินค้านำเข้า-ส่งออกบางประเภท

2.1 การนำเข้า-ส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้

- ยกเลิกการพิจารณาอนุญาต และการจัดสรรโควตาไม้ป่าธรรมชาติเพื่อผลิตสำหรับการส่งออก
- อนุญาตให้ส่งออกผลิตภัณฑ์ไม้ทุกชนิด ยกเว้นไม้ซุง ไม้แปรรูปอย่างหยาบที่ตัดจากป่าธรรมชาติในประเทศ
- อนุญาตให้ส่งออกผลิตภัณฑ์ไม้ทุกชนิดที่ใช้ไม้จากการนำเข้า โดยไม่ต้องเสียภาษีส่งออก เช่น ไม้ซุง ไม้กระดานแปรรูปอย่างหยาบ
- การนำเข้าไม้ที่เป็นวัตถุดิบจากต่างประเทศที่มีพรมแดนร่วม ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของนายกรัฐมนตรีและข้อเสนอแนะของกระทรวงการค้า

2.2 การส่งออกสินค้าสิ่งทอ

- พิจารณาจากอุปสงค์การผลิตในประเทศตามความตกลงพหุภาคีและทวิภาคีของสินค้าสิ่งทอ โดยให้กระทรวงการค้าพิจารณาข้อตกลงโควตา สัดส่วน การประมูล และเงื่อนไขร่วมกับกระทรวง ทบวง และกรมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ผลิตรายใหญ่ของเวียดนาม

2.3 การส่งออกข้าวและนำเข้าปุ๋ย

- ยกเลิกระบบโควตาส่งออกข้าว นำเข้าปุ๋ย และยกเลิกการกำหนดผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ส่งออกและนำเข้าสินค้าทั้งสองประเภท
- สัญญาส่งออกข้าวไปยังตลาดที่มีข้อตกลงระหว่างประเทศ กระทรวงการค้าหารือกับสมาคมรัฐพืชตั้งตัวแทนในการติดต่อ ทำสัญญา และจัดสรรปริมาณส่งออกข้าว
- การส่งออกข้าวตามโครงการใช้หนี้ การช่วยเหลือของรัฐบาล ตลอดจนการแทรกแซงตลาดให้ดำเนินการภายใต้ความเห็นและการพิจารณาของนายกรัฐมนตรี

2.4 การนำเข้าน้ำมันและเชื้อเพลิง

- การกำหนดปริมาณนำเข้าน้ำมันและน้ำมันเบนซิน กระทรวงวางแผนและการลงทุนพิจารณาร่วมกับกระทรวงการค้าและกระทรวงการคลังเสนอต่อนายกรัฐมนตรี

- การจัดสรร การมอบหมายและการควบคุมปริมาณนำเข้า รัฐมนตรีกระทรวงการค้ามอบหมายผู้ประกอบการนำเข้าน้ำมันเป็นผู้ปฏิบัติ

- การติดตามสถานการณ์ของอุปสงค์ อุปทานและราคาน้ำมัน ให้กระทรวงวางแผนและการลงทุนพิจารณาพร้อมกับกระทรวง ทบวง กรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเพื่อเสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณาปรับเปลี่ยนนโยบาย

2.5 การนำเข้าชิ้นส่วนเพื่อประกอบรถยนต์ และจักรยานยนต์

- ผู้ประกอบการที่ประกอบและผลิตรถยนต์และจักรยานยนต์ที่ลงทุนในเวียดนาม ต้องได้รับอนุญาตให้นำเข้าชิ้นส่วนเพื่อทำการผลิตและประกอบถูกต้องตามใบอนุญาตลงทุน สำหรับผู้ประกอบการที่ทำการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ จะดำเนินการได้เฉพาะสถานที่จดทะเบียนไว้แล้วเท่านั้น และต้องคำนึงถึงสัดส่วนการผลิตชิ้นส่วนในประเทศ คุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัยของยานพาหนะ และห้ามมิให้จำหน่ายหรือตั้งขึ้นส่วนรถยนต์ รถจักรยานยนต์ให้ผู้อื่น

2.6 การควบคุมวัสดุเหลือใช้และขยะอุตสาหกรรม

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเวียดนาม ทำหน้าที่กำหนดรายการวัสดุเหลือใช้ ขยะอุตสาหกรรมที่ห้ามนำเข้า เงื่อนไขและคุณสมบัติของวัสดุเหลือใช้ที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตภายในประเทศซึ่งอนุญาตให้นำเข้าได้

2.7 การนำเข้าเพื่อส่งออก (Re-export)

- วัสดุภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ ที่นำเข้าโดยรัฐบาล เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ปุ๋ย สามารถส่งออกไปยังประเทศที่สามได้เฉพาะลูกค้าต่างประเทศที่รับรองว่าจะชำระด้วยเงินตราต่างประเทศที่สามารถแลกเปลี่ยนได้โดยเสรี และได้รับความยินยอมจากกระทรวงการค้าแล้วเท่านั้น

2.8 รูปแบบการประกอบธุรกิจที่มีลักษณะพิเศษ

- กรณีที่จำเป็น และเพื่อเป็นการปกป้องผลประโยชน์ของชาติ รัฐบาลจะเป็นผู้พิจารณารูปแบบการประกอบธุรกิจบางสัญญาที่มีการลงนามระหว่างรัฐต่อรัฐ เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า การชำระหนี้ และการให้ความช่วยเหลือ

2.9 สินค้าที่อยู่ในความควบคุมด้วยกลไกอื่น ๆ

- เพื่อเป็นการคุ้มครองการผลิตในประเทศ การสร้างความเป็นธรรมทางการค้า และเพื่อเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2548 รัฐบาลจะใช้โควตา ภาษีศุลกากร ค่าธรรมเนียมสิ่งแวดล้อม และมาตรการต่าง ๆ สำหรับสินค้านำเข้าบางประเภท

สิทธิพิเศษทางการค้าภายใต้ข้อตกลงของเวียดนาม

การลดภาษีตามพันธกรณีของข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) เวียดนามมีพันธกรณีที่จะลดภาษีสินค้านำเข้าให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียนนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 โดยเวียดนามต้องลดภาษีสินค้านำเข้าในกลุ่ม Inclusion List และ Temporary Exclusion List ให้เหลือ 0-5% ภายในปี พ.ศ. 2549 และสินค้าในกลุ่ม Sensitive List ให้เหลือ 0-5% ภายในปี 2556 โดยสินค้าทุกชนิดต้องลดภาษีให้เหลือ 0% ภายในปี พ.ศ. 2559

การลดภาษีตามข้อตกลงการค้าทวิภาคีสหรัฐฯ-เวียดนาม นับตั้งแต่ได้มีการทำข้อตกลงการค้าทวิภาคีระหว่างสหรัฐอเมริกา-เวียดนาม (The US-Vietnam Bilateral Trade Agreement : BTA) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2544 มีข้อผูกพันที่จะต้องลดภาษีสินค้านำเข้าประมาณ 244 รายการให้แก่สหรัฐอเมริกา จาก 35% เหลือ 26%

การลดภาษีสินค้าสิ่งทอให้แก่สหภาพยุโรป (EU) เวียดนามตกลงลดภาษีสินค้านำเข้าสิ่งทอ (พิกัด HS Chapters 50-63) ให้แก่กลุ่ม EU เป็นลำดับจนถึงปี พ.ศ. 2548

ปัจจัยสนับสนุนการค้าและการลงทุน

1. ด้านเศรษฐกิจโดยรวม ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์สูง และเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในช่วงปี พ.ศ. 2543-2547 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 7.0 โดยเฉพาะการเติบโตในสาขาอุตสาหกรรมที่มีอัตราการขยายตัวประมาณร้อยละ 15 ต่อปี และในปี พ.ศ. 2547 มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 547.7 ดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.4 เมื่อเทียบกับปีก่อน

2. การลงทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามนโยบายสนับสนุนการลงทุนของรัฐ โดยเฉพาะการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ

3. ด้านการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- มาตรฐานการศึกษาของเวียดนามค่อนข้างสูง โดยในปี พ.ศ. 2547 อัตราการรู้หนังสือของประชากรเวียดนามอยู่ที่ร้อยละ 94 ของประชากร โดยจำแนกเป็น ระดับประถมศึกษาร้อยละ 92 ระดับมัธยมต้นร้อยละ 74 ระดับมัธยมปลายร้อยละ 38

- เวียดนามให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้แก่เยาวชน เพื่อเป็นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยให้ความสำคัญแก่เด็กนักเรียนที่มีพรสวรรค์ในช่วงก่อนเข้ามหาวิทยาลัยกว่า 40 จังหวัด นอกจากนี้ ได้ตั้งโรงเรียนมัธยมปลายสำหรับฝึกสอนเด็กที่มีพรสวรรค์ในสาขาวิชาคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา เป็นต้น เพื่อส่งเข้าแข่งขันด้านวิชาการระหว่างประเทศ

- เวียดนามมีความได้เปรียบประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ เนื่องจากเป็นประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการ และการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีจากประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างต่อเนื่อง เช่น ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน เป็นต้น และเป็นที่น่าสังเกตว่านักเรียนและนักศึกษาเวียดนามส่วนใหญ่มีความขยันหมั่นเพียร ตั้งใจ และสนใจการเรียนทำให้การถ่ายทอดความรู้เป็นไปอย่างรวดเร็ว

3. ด้านการเมือง

- การเมืองของเวียดนามมีความมั่นคง เพราะมีรัฐบาลพรรคเดียว คือ พรรคคอมมิวนิสต์ จึงง่ายต่อการกำหนดแนวทางการบริหารประเทศ ทั้งนี้ จะเห็นได้จากการอนุมัติโครงการขนาดใหญ่ เช่น การสร้างท่าเรือน้ำลึก การสาธารณูปโภคพื้นฐาน ฯลฯ ซึ่งสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วหากเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน

4. ด้านภูมิศาสตร์

- ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ข้าว กาแฟ ยางพารา พริกไทย ฯลฯ

- การมีชายฝั่งทะเลที่ทอดยาวจากเหนือจรดใต้ เหมาะสมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว และการประมงทะเล นอกจากนี้ ยังมีท่าเรือน้ำลึกที่สามารถพัฒนาเป็นจุดรับส่งสินค้าระหว่างประเทศหลายแห่ง

5. ศักยภาพตลาด

- เวียดนามเป็นตลาดขนาดใหญ่และมีศักยภาพ เนื่องจากเวียดนามมีประชากรมากถึง 82 ล้านคน และอำนาจซื้อของชาวเวียดนามก็มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

- ประชาชนมีพฤติกรรมในการจับจ่ายใช้สอยตามความพอใจสูงกว่าความต้องการพื้นฐานมากขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริโภคให้ความสนใจกับสินค้าที่มีคุณภาพ และทันสมัยมากขึ้น

- ความหลากหลายของสินค้าในตลาดเวียดนามยังมีน้อย แสดงให้เห็นถึงช่องทางการประกอบธุรกิจ และการลงทุน

- ค่าแรงงานถูก โดยเฉลี่ยค่าจ้างแรงงานอยู่ระหว่างเดือนละ 30-50 ดอลลาร์ สหรัฐ. (ประมาณ 1,290-2,150 บาท) เนื่องจากประชากรเวียดนามมีมาก ส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน กอปรกับชาวเวียดนามมีลักษณะเด่นด้านความขยัน และอดทน

- เวียดนามมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ และการส่งออกในประเทศมากขึ้น จึงมีความต้องการนำเข้าวัตถุดิบ สินค้าทุนในปริมาณสูง จึงมีการจ้างงานและมีรายได้มากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการบริโภคสินค้าในประเทศมากขึ้น

- เวียดนามเป็นประเทศเปิดใหม่ และมีมรดกโลกถึง 4 แห่ง เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว จากต่างประเทศ กอปรกับทางการเวียดนามพยายามส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ส่งผลต่ออุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ ตามมา

6. การค้าระหว่างประเทศ

- การเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ในปี 2548 ทำให้การค้าและการลงทุนในเวียดนามมีมากขึ้น

- ผลของการทำข้อตกลงทวิภาคีกับสหรัฐอเมริกา เมื่อเดือนธันวาคม ปี 2544 ส่งผลให้เวียดนามสามารถส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐอเมริกามากขึ้น เนื่องจากเสียภาษีนำเข้าในอัตราต่ำเพียงร้อยละ 4
- เวียดนามได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรจากสหภาพยุโรป ทำให้ได้เปรียบทางด้านราคาในการส่งเข้าไปแข่งขันในตลาดสหภาพยุโรป

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุน

1. ด้านกฎหมาย/กฎระเบียบ
 - ยังมีการควบคุมการนำเข้าสินค้าบางประเภท เพื่อคุ้มครองผู้ผลิตในเวียดนาม
 - มีการกำหนดราคากลางสูงขึ้นจากเดิม เพื่อเป็นการชดเชยการลดภาษีนำเข้าภายใต้กรอบ CEPT
 - การจัดกิจกรรมทุกประเภท รวมทั้งการส่งเสริมการขายต้องขออนุญาตก่อน ทำให้ค่าใช้จ่ายในการโฆษณาสูงมาก อีกทั้งยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่
2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
 - ระบบคมนาคมขนส่งไม่สะดวกและค่าใช้จ่ายในการขนส่งค่อนข้างสูง
 - ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ฯลฯ มีราคาสูง ทำให้กระทบต้นทุนการผลิต
 - ค่าเช่าสำนักงานที่พัก อยู่ในระดับสูงมาก การตั้งโรงงานจึงต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก
3. ด้านข้อมูลข่าวสาร
 - ขาดข้อมูลข่าวสารสถิติการนำเข้า และการส่งออก ในรายสินค้าตามที่เกิดขึ้นจริง มีเฉพาะข้อมูลที่เป็นกลุ่มสินค้าที่รัฐบาลประกาศอย่างเป็นทางการเท่านั้น
 - ขาดแคลนข้อมูลที่จำเป็นเป็นรายสาขาเศรษฐกิจ และรายธุรกิจ ทำให้นักลงทุนมีข้อจำกัดในการตัดสินใจเพื่อทำการค้าและการลงทุน

4. ด้านทรัพยากรมนุษย์

- บุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้านยังมีน้อย ไม่เพียงพอกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- เวียดนามมีแนวโน้มที่จะเผชิญกับปัญหา “สมองไหล” ไปต่างประเทศ เนื่องจากมีการศึกษาจากหลายประเทศที่มอบให้แก่นักเรียนและนักศึกษาเวียดนาม

5. ปัญหาด้านการแข่งขันระหว่างประเทศ

- การแข่งขันด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายจากต่างประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียต่างมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนเพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุนเช่นเดียวกัน
- ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักลงทุนต่างชาติกับผู้ร่วมทุนท้องถิ่น เนื่องจากแนวทางการบริหารงานแตกต่างกัน ปัญหาการแบ่งปันผลประโยชน์ต่าง ๆ ไม่ลงตัว โดยเฉพาะธุรกิจที่เป็นการลงทุนร่วม

ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับการค้าและการลงทุน

1. ก่อนการตัดสินใจประกอบธุรกิจการค้าและการลงทุนในเวียดนาม นักลงทุนจำเป็นต้องไปสำรวจและศึกษาธุรกิจนั้น ๆ ในประเทศเวียดนามโดยตรงด้วยตนเอง เพราะนอกจากจะได้รับข้อมูลในเชิงธุรกิจในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์แล้ว ยังจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม วัฒนธรรม และแนวคิดของชาวเวียดนาม ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการตัดสินใจ

- การจดทะเบียนสินค้า ควรดำเนินการทันที เนื่องจากสินค้าที่ขายได้ดีในเวียดนามจะถูกเลียนแบบอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของสินค้าเป็นอย่างมาก

- วิธีการเข้าถึงตลาดเวียดนาม ในปัจจุบัน มี 3 แนวทาง คือ

1) เข้าร่วมงานแสดงสินค้า Thailand Exhibition ที่กรุงฮานอยและนครโฮจิมินห์ในเดือนสิงหาคมทุกปี โดยติดต่อกรมส่งเสริมการส่งออก สำนักงานการค้าต่างประเทศ และควรดำเนินการไม่น้อยกว่า 2-3 ครั้ง อย่างต่อเนื่อง เพราะการแข่งขันค่อนข้างสูง

2) เข้าร่วมกิจกรรมสนับสนุนและส่งเสริมการขายร่วมกับนักธุรกิจเวียดนาม เช่น งาน Thailand Outlets & Songkran Festivals เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้าง ยี่ห้อของสินค้าไทย

3) เดินทางไปพบปะเจรจาการค้ากับลูกค้าโดยตรง ซึ่งในเบื้องต้นอาจขอรายชื่อ ผู้นำเข้าเวียดนามได้จากสำนักงานส่งเสริมการค้าในเวียดนาม เนื่องจากโดยทั่วไปนักธุรกิจชาว เวียดนาม ไม่นิยมติดต่อธุรกิจทางจดหมาย หรือทางโทรสาร